

KRALJICI BREZMADEŽNI

Toliko lepih in žalostnih dni je že šlo mimo nas, toliko praznikov, godov in obletnic smo že proslavili, da se nam že vse mogoče proslave in veselice tonejo v pozabljenje. In tako že skoro čisto na koncu leta se naša srca pomude in rado-
stipolna proslave še en praznik: Tvoj dan, o Marija.

To jutro se je preko naše zemlje razlilo praznično zvonjenje. V mestnih cerkvah, vaških zvonikih in v ponižnih hramih božjih po gričih raztresenih so se razmajali zvonovi in svečana pe-
sem se je zila v tiho jutro. Kako lepo nam je bilo takrat ob misli nate, Mati. Mi vsi, kar nas je ob Savi, Zili, Dravi in Soči ter križem sveta razmetanih, smo začutili, da smo si danes na Tvoj sveti dan tako čisto blizu, ena sama družina, okrog Matere zbrana.

Tako je bilo to jutro pri nas. V prvem rahlem svitu bližajočega dneva smo šli k sv. maši. Polne so bile cerkve mladine in sijoče, na oltar uprte oči, so Tebi gorele v topel pozdrav. Tako smo klečali vsi verni in tihi pred Teboj: glej, o Marija, vse leto se borimo za vero in kruh, upamo in verujemo, obupujemo in preklinjamo, nazadnje pridemo ponižni, tolažbe in usmiljenja potrebni, k Tebi. O, usmili se nas, Tolažnica.

Včasih je bilo vse lepše pri nas. Ti si bila Kraljica, od vseh ljubljena in češčena. O, kako globoko Te je ljubil naš rod! V težkih dneh so zrasle po bregovih bele cerkvice in Ti si kralje-
vala v njih nad srci naših očetov in mater, Tvoj topli materinski blagoslov je zlival mir na naše domove. Preko vse naše zemlje je valovala rado-
stipolna pesem, Tebi v čast in slavo petja.

In danes? Kako čisto drugače je vse kakor takrat, ko so naši dedje stavili cerkvice po hri-
bih in so v pobožne misli zatopljene romali na daljna božja pota. Sedaj ni več čas mehkih sanj in otožnih zaljubljenosti, ni več čas razneženih princes in romantičnih pevcev. Danes nam stroji pojo svojo železno pesem in milijoni sužnjevi ob njih ne poznajo druge molitve kot kletev in greh; danes je čas boja, silnejšega kakor kdajkoli prej, boja za Boga in proti njemu, mrtve materije proti duhu. Kdor je močan, bo vzdržal in zmaga, sla-
biče bodo poteptale čete vojskujočih se armad. Ni več dovolj, da rečeš: verujem in pri tem mi-
liš na stotero vsakdanjih skrbi, ni dovolj, da poromaš na božjo pot in mesto molitve samo ogre-
duješ pokrajino! Verovati moraš z vsem svojim bitjem, vso silo svojega duha moraš žrtvovati svoj veliki ideji, svojemu lepemu cilju — zmagi večne Prave in Resnice. Naš čas zahteva velikih ljudi, ki gredo preko vsakdanjih težav k svojo-
mu cilju.

Tod, kjer Te je slavila nekoč pesem in molit-
tev srečnih ljudi, je danes boj za življenje in kruh, za ljubezen in strast. In kaj je mnogim mar Tvoj praznik, kaj milijon svetih daritev, ta dan darovanih, ko pa ni kruha za lačni želodec, ko pa je mraz v tesnih domovih. Pa tudi vere ni več v trdo preizkušenih srcih: ne vere v Boga in vate, ne vere v življenje in bodočnost.

So pa tudi pri nas ljudje, ki imajo vsega do-
volj: polne mize, topla stanovanja, hrupne vese-
lice in vse slasti tega sveta, pa vendar ne veru-
jejo. »Tudi brez tega živimo lepo in nihče nam ne pridiga o moralnem življenju in pravičnosti. Če-
mu vse to?« govore v svojem napuhu.

Ti, Marija, gledaš z neba na nas in vidiš vse naše boje in težke dni, naš jok in kletev, našo pesem slišiš in vrisk. Poglej usmiljeno na nas, na milijone prosečih, sklenjenih rok:

»Daj nam kruha, toplih domov in miru. Daj nam vere, ljubezni, Boga.«
In še se ozri, Mati Presveta, na naš narod, na drago slovensko zemljo, ki sta te za svojo kraljico izbrala. V tem jutru Te je pozdravil tod glas iz Tvojih domov: na Brezjah, Trški gori, v Zagorju, na Pljuški gori, v cerkvi sredi jezera in še povsod drugod. Ti je hvalnico zapel bron zvonov. In še, Kraljica, čuj, še nekje zvoní: S Sve-
tih Višarj, od Gospe Svete in Svete gore se zliwa

zvonjenje s pesmijo naših zvonov tostran gorá. Ne, ta dan ni med nami mejá. Vsi Tvoji verni otroci smo Ti skupaj zapeli prelepo pesem v pozdrav.

Kdaj bo prišel že tisti čas, ko bo pri nas vedno tako, kakor na Tvoj praznik, da bomo vsi, kar nas je bratov in sester tu in onstran mejá in kar je naših ljudi po svetu za kruhom razte-
penih, Tebe vsi z domačo pesmijo slavili.

Pa še nekaj, Brezmadežna, za Tvoj dan: Ti-
soče in tisoče junaških sre Ti je danes priseglo zvestobo. Ta silna, mlada moč hoče zavojevati svet Tvojemu Sinu — večnemu Kralju. Težak je ta boj, sovrag je močan in poln divjega sovraštva do božjega imena. Da vojska ne omaga sredi poti, da se zmagovalna vrne v svoje šotore, ji pošlji, Kraljica Mogočna, svojo pomoč.

Vidim nov dan: Ena čreda in en pastir! Kon-
čan je boj in vsi smo ob Tebi, o Mati.

Misli k modernemu osmemu decembru

Tih in miren je kot vsak dan v letu. Skoraj čemerem.

Pa stopim iz mračne eobe na ulico. Vse šumi krog mene. Vse hiti in drvi mimo, kot bi se balo nečesa, kar mora priti. In z začudenjem na obrazu se nehote zganem in vprašam: kje je kaj osmega decembra ...?

Težak mrak lebdi nad mučnim pouličnim vrve-
njem.

Visok mož v elegantni suknji postoji na vo-
galu. Ostro zarezane poteze na obrazu, kratke, črne obrvi, piker uradniški pogled neznano kam ... Nič tistega v njegovem vedenju, kar iščem s tru-
dom in najbrž tudi zaman. Skoraj sovražen in od-
vraten mi postane, ko zaslišim njegovo čudno be-
sedo, s katero nagovori kolega ... Pafumirane da-
me švigajo mimo, kavalir prisiljeno dvori kokeetni plavalaski, suženjski korak mladega akademika udarja globu v trotoar. In zdaj sem, zdaj tja — ka-
kor na platnu.

Zvok žive ulice me utruja, prišel sem kakor nepoklican v to čudno življenje. Ne vzdržim.

Po temnih stopnicah stopam gori v tretje nad-
stropje. Gospa se ni pokonc. Služkinja plaho pri-
pravlja za pozen zajtrk. Iz sobe od nekod se za-
sliši zaspan otroški glas: mama, katerega pa smo?

... Kar epi, osmega. Danes ni šole ... Moža ni doma. Na planine se je povzpel in vsei bodo da-
nes kakor včeraj in jutri — o, morda še bolj vsaki-
danj, morda še bolj čemerni in neprijazni drug z drugim, nihče ne bo stopil tja, kjer noč in dan mlo vabi in kliče: Pridite k meni vsi, ki ste trudni in obteženi! Brez svetega opravila bodo tja le okrog poldne enkrat stopili h kosilu, brez najmanjšega krščanskega pozdrava, brez znamenja svetega kri-
ža in uživali bodo in spet odšli kakor vsak dan ...

Mrak se tiho, neslišno trga od neke. Dolge tlakovane promenadne ulice zažare v električni luči in reklamni razsvetljavi. Obrazi zardevajo, filmska izložbena okna gledajo v ta večer rado-
vednosti. Z bližnjih lin turobno pozdravi otožni Ave ... Kdo bi se zanj zmenil ...

Tempelj svetega Duha! Na platnu ga proda-
jajo, vsega oekrunjenega ... Dostojanstvo žene je padlo v blato raznovrstnih zablod, satan in njegov prevzeten duh ga je objel v svoje mreže in epo-
korni habit je kakor svetilka, umirajoča v trdi temoti ...

In vse to, Immaculata, gledaš! To, kar je pečat današnjega modernega osmega decembra. Ti, ki si nekoč kači glavo strla, ko je poglala mladika iz korenine Jesejeve.

Poglej na nas, ki kakor brez uma begamo po teh ulicah modernega osmega decembra!

Immaculata — saj smo tako bedni, da te sko-
raj ne moremo razumeti. Samo tega nam daj: po-

Boj za občine zmagovito dobojevan

JNS v nedeljo ni dobila nobene občine — Vsi nasprotniki slovenske skupnosti so nastopili na enotnih listah

Prva številka za imenom občine pomeni šte-
vilo volivnih upravičencev, druga število volivnih udeležencev. Številke v oklepajih pomenijo število odbornikov, ki so jih posamezne liste dobile.

Okraj Brežice

Okraj Brežice.
Velika dolina: 554, 363 (65.6%), sk. op. 363 (18).

Okraj Celje

Dramlje: 439, 365 (83.1%), JRZ 176 (3), sk. opozicija 189 (15).
Sv. Jurij pri Celju - trg: 187, 140 (74.9%), JRZ 140 (18).
Sv. Jurij pri Celju, okolica: 1104, 705 (63.9%), JRZ 705 (24).
Nova Cerkev: 533, 329 (61.7%), JRZ 210 (16), skupna opozicija 119 (2).
Polzela: 532, 405 (76.1%), JRZ 405 (18).
Petrovče: 822, 549 (66.8%), JRZ 376 (16), skup. opozicija 173 (2).
St. Pavel pri Preboldu: 749, 535 (71.4%), JRZ 210 (2), skupno opozicija 225 (16).
Tabor: 523, 531 (67.1%), JRZ 351 (18).
Šmartno v Rožni dolini: 380, 272 (71.6%), JRZ 209 (17), sk. op. 63 (1).
Velika Pirešica: 630, 303 (48.1%), JRZ 303 (18).
Vransko: 787, 619 (78.7%), JRZ 379 (16), sk. opozicija 240 (2).
Vojnik-okolica: 588, 449 (76.3%), JRZ 228 (15), skupno opozicija 221 (3).

Okraj Črnomelj

Adlešiči: 392, 324 (82.6%), JRZ 123 (2), sk. opozicija 201 (16).
Gradac: 732, 610 (83.3%), JRZ 352 (16), sk. opozicija 258 (2).

Okraj Gornji grad

Bočnas: 414, 310 (74.9%), JRZ 172 (15), sk. op. 138 (3).
Ljubno: 835, 523 (62.6%), JRZ 273 (15), sk. op. 250 (3).
Mozirje — okolica: 616, 382 (62%), JRZ 344 (18), sk. op. 38 (0).
Rečica ob Savinji: 1046, 574 (56.8%), JRZ 594 (24).

Okraj Kamnik

Krašnja: 230, 160 (69.6%), JRZ 160 (18).

VIM

čisti vse

Malo Vima na mokro krpo,
dobro zmiti in vse v hiši se bo
svetilo od čistote.

kazi nam prave ulice, koder bomo nosili Kristusa, pokaži prave žene in viteze, ki bodo nosili Zna-
menje, čeprav mu bodo nasprotovali ...

Blagoslovljena si ti, Devica Marija, od Boga vzvišene, pred vsemi ženami na zemlji. (Judith 13, 23.)

Ti slava Jeruzalema, ti radost Izraela, ti čast našega ljudstva. (Il. 15, 10.)

(Iz »Graduale« sv. maše 8. decembra.)

Akademijska Brezmadežna

Ljubljanske dijaške kongregacije prirede tudi letos na praznik Brezmadežne ob 11 dopoldne v veliki dvorani hotela Uniona slavnostno akade-
mijo, h kateri vljudno vabimo vse naše občinstvo, starešine, profesorje, starše, gospodinje in druge.

SPORED:

Zgodnja Danica. Kongregacijska himna. Zbor. Hladnik: Večerni zvon. Zbor.
Pozdravne besede škof. referenta za dijaške kongregacije kanonika dr. T. Klinarja.
Romarska pesem. Deklamira kongregantinja. Pesem Marijine mladine. Deklamira kongre-
ganist.
Pred petelini rdečimi stražimo dom slovenski. Govori akademik.
Arcadelt: Ave Maria. Zbor.
Hladnik: Je mrak končan.
Dijak in kongregacija. Govor prosv. inspek-
torja g. Ivana Dolenca.
Vode-Kos: Bilo ... Zborna deklamacija.
Povsod Boga. Poje vsa dvorana.
Vstopnine ni.

Podgorica: 265, 231 (87%), JRZ 156 (16), sk. opozicija 75 (2).

Presejce: 358, 306 (85.5%), JRZ 168 (15), skupna opozicija 138 (3).

Račna: 224, 157 (70%) JRZ 157 (18).

Rudnik: 402, 316 (87.6%), JRZ 153 (3), skup-
na opozicija 163 (15).

Slivnica-Zalna: 510, 372 (73%), JRZ 277 (17), skupna opozicija 95 (1).

Šmartno pod Šmarno goro: 750, 606 (80.8%), JRZ 393 (21), skupna opozicija 213 (3).

Okraj Ljutomer

Veržej: 391, 296 (75.7%), JRZ 256 (18), sk. opozicija 40 (0).

Okraj Maribor levi breg

Sv. Benedik v Slov. gor.: 524, 363 (69.3%), JRZ 363 (18).

Cerkvanjak: 653, 441 (67.5%), JRZ 441 (18).

Ščavnica: 734, 547 (74.5%), JRZ 356 (21), JRZ kompromisna 191 (3).

Jurovski dol: 767, 536 (69.8%), JRZ 330 (16), sk. op. 206 (2).

Okraj Novo mesto

Črmošnjice: 507, 242 (47.7%), I. nemška lista 89 (2), II. nemška lista 153 (16).

Velika Loka: 556, 472 (81.3%), JRZ 238 (15), skupna opozicija 234 (3).

Dvor: 355, 282 (79.3%), JRZ 181 (16), skup-
na opozicija 101 (2).

Trebnje: 1060, 728 (78.7%), JRZ 728 (18).

Okraj Ptuj

Grajena: 665, 244 (36.7%), JRZ 244 (18).

Kog: 480, 369 (76.9%), JRZ 273 (17), skup. op. 96 (1).

Majšperk: 616, 470 (76.3%), JRZ 329 (16), sk. opozicija 141 (2).

Osluševci: 417, 289 (69%), JRZ 275 (18), sk. opozicija 14 (—).

Rogoznica: 604, 366 (60.6%), JRZ 185 (15), skupna opozicija 181 (3).

Sv. Miklavž: 611, 304 (49.8%), JRZ 304 (18).

Slovenja vas: 449, 259 (57%), JRZ 259 (18).

Sv. Andraž v Slov. gorah: 372, 291 (78%), JRZ 206 (16), skupna opozicija 85 (2).

Okraj Radovljica

Koroška Bela: 1167, 938 (80.4%) JRZ 398 (7), sk. op. 113 (1), sk. op. 427 (16).

Kamna gorica: 287, 118 (41.5%) JRZ 118 (18).

Okraj Slovenjgradec

Slovenjgradec: 354, 323 (91.3%), JRZ 172 (15), skupna opozicija 151 (3).

Šoštanj okolica: 618, 406 (65.7%), JRZ 406.

Velenje: 821, 490 (59.7%), JRZ 377 (22), sk. opozicija 113 (2).

Okraj Škofja Loka

Škofja Loka: 560, 359 (64.1%), JRZ 359 (18).
Stara Loka: 1070, 910 (77.7%), JRZ 691 (22), skupna opozicija 219 (2).

Okraj Šmarje pri Jelšah

Podčetrtek: 612, 418 (67.3%), JRZ 322 (17), skup. op. 96 (1).

Rogatec: 968, 721 (75%), JRZ 333 (4), sk. op. 388 (20).

Stoperce: 259, 213 (81.4%), JRZ I 177 (17), JRZ II 36 (1).

Žetale: 617, 376 (60.6%), JRZ I 258 (17), II 42 (0), sk. op. 72 (1).

— Pri korpulentnih ljudeh se izkaže naravna »Franz-Josefova« grenka voda kot zanesljivo in prijetno delujoče sredstvo proti zaprtju, katera se uporablja brez po-
sebnih dijet. »Franz-Josefova« grenka vo-
da se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in
trgovinah z mineralnimi vodami.
Ogl. reg. S. br. 30474/33.

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE
CELJE — LJUBLJANA — MARIBOR

OBRETNOSTNA MERA ZA VLOGE ZNAŠA DO

ZA VLOGE IN OBRETI JAMČI
DRAVSKE BANOVINE Z VSEM
SVOJIM PREMOŽENJEM IN
VSO SVOJO DAVČNO MOČJO.

Vtaboru ljudske fronte na Španskem

Kam so izginili talci — Poročilo angleškega časnikarja

Poročevalec londonskega dnevnika »Times« je svojemu listu poslal poročilo, katero pa ni bilo predloženo španski vladni cenzuri. Zato je to poročilo toliko bolj verjetno in zanesljivo.

Poročevalec opisuje razmere med strankami ljudske fronte, ki so res značilne. Ko se je vlada Larga Caballera preselila iz Madrida v Valencijo, je vzela seboj močne policijske oddelke ter oddelke civilne garde, ker bi sicer ne mogla napraviti reda v Valenciji, kjer so bili anarhisti že popolnoma gospodarji. Poročevalec pripoveduje: »Sindikalisti in anarhisti so v Taranconu, veliki vasi na cesti med Madridom in Valencijo, skozi katero vodi zelo ozka cesta, postavili svojo policijo, katera ima to nalogo, da zavrača nazaj v Madrid begunce, ki bi radi pobegnili iz Madrida. Med drugimi je ta anarhistična policija poslala nazaj v Madrid madridskega župana don Pedra Rico.«

»Ta anarhistična policija je navsezadnje postala že tako nadležna, da je general Pozas, ki poveljuje zveznim četam v tem okraju, moral premestiti svoj glavni stan kam drugam, če ni hotel spravljati v nevarnost svojih zvez z višjim poveljstvom. General se je umaknil zato, ker vlada v sedanjem trenutku nikakor ne more izzvati nove državljanske vojske med pristaši ljudske fronte same. Ker vlada sedaj ne more izrabiti svoje veljave zoper anarhiste, da se tako izogne prelomu s skrajneži, zato je zašla v tako stisko.«

Isti dopisnik pripoveduje o usodi talcev, kateri so bili zaprti v madridskih ječah: »Tisto noč, ko je vlada zapustila Madrid, je policija izročila

strokovnim miličnikom več kakor 1600 jetnikov, kateri naj bi jih odpeljali iz mesta. To pa je le en del vseh jetnikov, katerih je bilo vsega skupaj 15.000. Vlada pa teh ljudi ne priznati za talce, čeprav je med njimi največ takih moških in žensk, ki že dolge mesece ječe v ječah brez vsake sodnijske preiskave ter jih res ni mogoče uvrstiti kam drugam kakor med talce, ker so bili le osumljeni, da niso pristaši vlade. Ko pa so bili začeli obstreljevati ječe, kjer je bilo res ubitih nekaj ljudi, so morali jetnišnice izprazniti, ako sami ječarji skupaj s svojimi jetniki niso hoteli kljubovati smrti. Največ jetnikov so odpeljali iz takozvane vzorne jetnišnice blizu univerze. Ženske, katerih je bilo nekako 1200, so odpeljali v zavetišče sv. Rafaela, kjer je bilo poprej zavetišče za okrevajoče, katero je vodil neki red. Moške pa so razposlali drugam. Ni pa še znano, kaj se je zgodilo s tistimi, katere so odpeljali bolj daleč. Pač pa vemo, kaj je s tistimi omenjenimi 1600 jetniki. Med njimi je bilo 970 jetnikov iz vzorne jetnišnice, 175 iz jetnišnice sv. Antona ter 150 iz Ventalas. To so bili po večini sami vojaki in člani desničarskih organizacij. Izmed teh 1295 mož jih je samo 196 prišlo tja, kamor so bili namenjeni, v deželno jetnišnico v Alcala de Henares. Vse, kakor je še mogoče, da so jih spravili kam drugam. Ker pa so med tem našli dva velikanska skupna groba, ter še zaradi nekaterih drugih okoliščin, se moramo skoraj bati, da so te jetnike v soboto in nedeljo, 7. in 8. novembra v dveh delih kar skupaj pomorili.«

Maroške čete se bojujejo iz svojih postojank pri Casa del Campo.

S španskega bojišča. Rdeče čete se na ozemlju Sesena vračajo s fronte.

Cigare zavaroval

Neki Newyorčan si je kupil zabojček cigar ter jih dal zavarovati zoper ogenj. Nato pa je cigare pokadil ter šel k zavarovalnici ter od nje zahteval odškodnino, češ, da so mu vse cigare zgorele in da ima zato pravico terjati zavarovalnino. Zavarovalnica pa se je branila izplačati. Ker se zavarovalnica tudi poravnati ni hotela, je mož šel k sodišču in zavarovalnico tožil. Sodišče pa je razsodilo, da ima mož prav, ker so cigare res zgorele in da mora zavarovalnica cigare plačati. Zavarovalnica je nato res plačala, toda moža naznanila državnemu pravdniku, češ, da je hote in namerno zažgal gorljive stvari, katere je poprej dobno zavaroval. Sedaj je stvar vnovič prišla pred sodnike, kateri so moža obsodili na 3 mesece zapora.

»Hvala Bogu! Tu je zadnji vrh. Sedaj pa se bova naglo spustila navzdol.«

Izkopavanje na Sinajskem polotoku

Kakor poroča »Osservatore Romano« je 83 let stari sloveči arheolog sir Wiliam Flinders-Petri vnovič odpotoval na Sinajski polotok, kjer bo nadaljeval izkopavanja. Že prej je nekako 50 km od meje izkopal stare obmejne trdnjave ter palače. Vse stare zgradbe so bile zgrajene druga na drugi ter njihova starost sega nazaj v 12. stoletje pred Kristusovim rojstvom. Skoro vsako stoletje je bilo na kraju nekdanjega starega mesta zgrajeno novo. Sedaj so izkopali že 4 mesta iz najstarejše dobe, tako da so že našli sledove egiptjskih pastirskih kraljev. Severnozahodno od Nahalala so odkrili judovsko svetišče z grškim napisom.

Brez carine

Francoska carinska uprava hoče začeti pospeševati tujski promet. Zato je podrejenim carinikom naročila, naj popotnikom ne delajo več sitnosti, ako kdo nosi seboj obleko ali druge take reči za osebno uporabo, četudi je stvar še nova in nerabljena. Vsekakor se s tem izdatno pospešuje tujski promet.

Metulji čez ocean

Da so letalci premagali Atlantski ocean, je že znana stvar. Da pa so čezenj preleteli tudi metulji, to je novo. Na afriški obali so našli metulje, ki drugače žive le v Braziliji. Po mnenju strokovnjakov pa ti metulji niso mogli drugače priti iz Amerike v Afriko, kakor le tako, da so sami tja prileteli. Pomorščaki so s tem v zvezi povedali, da so že večkrat na širokem morju videli cele roje metuljev, ki jih je bilo toliko, da so vsi ladjo zagnili v oblak. Čudno pa je, da so vsi ti metulji leteli vedno le od zahoda na vzhod.

Ali ste že poravnali naročnino?

Dne 14. decembra leta 1911 je norveški raziskovalec sloveči Roald Amundsen dosegel južni tečaj ter je tega dne zasadil na južnem tečaju norveško zastavo. Naša slika nam kaže ta zgodovinski trenotek

Zamorske skrivnosti Strup v glavnih in obleki

Pred nekaj časa se je na neki farmi v angleški zahodni Afriki zgodilo, da je nenadno umrl črni nadzornik zamorskih delavcev. Njegovo truplo so preiskali ter celo obducirali, vendar ni bilo prav nobenega znaka, da bi bila moževna smrt povzročila kaka zločinska roka. Toda tudi za naravno smrt ni bilo nobenih znakov, ki bi bili opravičevali domnevo naravne nagle smrti. Moža so pokopali in nazadnje je bila stvar kmalu pozabljena. Pozabil pa ni na to zadevo neki uradnik, ki se je zanimal bolj s stališča znanosti kakor pa s stališča kriminalista ali detektiva. Počasi je poizvedoval in nazadnje vendar le dočkal, da so rajnega nadzornika vsi Zamorci hudo čutili, češ, da je izdal skrivnosti svojega zamorskega rodu belim priseljencem. Zato se je uradniku kmalu zdelo precej verjetno, da je črni nadzornik padel kot žrtev maščevanja svojih črnih rojakov.

Ta sum se je zgostil na osebo nekega zamorskega delavca, ki so ga takoj zaslišali. Toda mož je odločno zavračal vsak sum. Nato so preiskali njegovo kočjo. Toda v njej niso našli nič sumljivega. Samo za strešniki slamnate strehe njegove kočje so našli košarico, v kateri je bilo nekaj suhih jagod. Nekatere teh jagod so bile velike kakor češnje in so bile rumenkaste barve. Druge jagode pa so bile mnogo manjše ter vse suhe. Dasi pa so bile suhe, so imele še rdečkast soj. Ko so Zamorec vprašali, zakaj hrani te suhe jagode, je odgovoril nekaj čisto nedolžnega, tako da je bilo vse res kar verjetno. Ko pa so le izrazili svoj sum, da so morda te jagode strupene, je ta sum zavrnil s tem, da se je ponudil, da bo vse jagode vprico vseh snedel, če to žele. Komisija je še skoraj že pričela, da je vsa stvar nedolžna in da umora ne bo mogla razkriti.

Tedaj pa je uradnik, ki je vso zadevo začel, velel vprico zamorca vse suhe jagode zmešati ter jih stlačiti v prah. Ta prah je potem ponudil zamorecu, naj ga pojé. Sedaj pa se je Zamorec ustrašil. Nikakor ga niso mogli pripraviti do tega, da bi bil pojedel tisti prah iz suhih jagod, katere niso bile strupene in katere je mirno jedel. Sedaj so ga huje prijel. In priznal je, da suhe jagode same še niso prav nič strupene, da pa zmlete v prah in skupaj pomešane, pomenijo hud strup. S tem je bila belim zopet izdana skrbno hranjena skrivnost zamorskih rodov. Ta strup je tak, da bi

ga v trupu zastrupljenega človeka ne mogla najti še tako skrbna preiskava.

Afriški Zamorci imajo veliko takih plemen-skih skrivnosti o lastnostih svojega rastlinstva. Dobro znajo delati razne strupe. Zamorci v francoski Gvineji poznajo tako rastlino, ki je njen sok nenavadno hud in zahrbljen. Če sok te rastline pomešajo z indigovim modrilom, s katerim Zamorci barvajo svojo obleko, ali bolje predpas-nike, je tak predpasnik za dotičnega človeka brez-pogojno smrten. Strup, ki je v barvilo pomešan, zaide v kožne luknjice, nakar človek naenkrat ohromi ter v nekaj urah potem v strašnih mukah umrje.

Ceprav pa Zamorci znajo dobro pripravljati strup iz rastlin, se pa vendar le redko dogaja, da bi svoje znanje zlorabili za umore zoper so-ljudi. Silno redki so slučaji, da bi kak Zamorec zastrupil svojega rojaka zaradi osebnega sovra-štva. Kadar Zamorci koga umore s strupom, je to samo izvršba obsodbe, katero je nad njim izrekel skrivno sodišče zaradi izdajstva verskih ali plemen-skih skrivnosti. Pa še v takem slučaju na-vadno ne izvrše smrtno obsodbe, ampak obsojenca napravijo neškodljivega na drug način, ki pa je seveda tudi krut.

Da bi klepetau prepričali, da bi ne mogel več klepetati, mu zastrupijo glavniki. Ostre zobe lesenega glavnika močno namažejo z nekim rast-linskim sokom, kateri potem, ko se človek z glav-nikom češe po glavi, zaide o kožo, nakar nastopi nekako otrpjenost. Tak človek najprvo zblazni, nakar ostane vse življenje bebast.

Prav gotovo so včasih tudi evropski narodi bolj poznali lastnosti svojega rastlinstva, kakor ga poznajo danes. To je bilo v tistih časih, ko so evropski narodi živeli v naravi in z naravo. Od tistih časov se je dolgo ohranila na primer še vera v stare čarovnice, katere so brez dvoma še po-znale strahotno učinkovitost takih rastlinskih stru-pov. Marsikaj, kar sedaj moderna kemija raz-glaša za velikansko iznajdbo sedanosti, so po-znali že naši pradedi, ko so še prebivali v šotorih in pili kobilje mleko.

»SLOVENE« pred 60 leti:

V četrtek 7 dec. 1876.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 5. dec. (Federalistični kongres.) Kadarkoli je v prejšnji dobi bil govor o kakem federalist. kongresu, je ustavaško sedanje nemišvo trepetalo dobro vedoč, da je njih nadvlada odvisna od razprtije opozicijonalcov. Rajnki dr. Costa je bil velik zagovornik takih shodov, dobro vedoč, kakšna je moč takega shoda, zato ga ni manjkalo pri nobenem takem shodu. Pa pri vsem tem, da narodne koristi niso bile nikdar tako zmedene kakor sedaj, je vendar v prejšnjih dnevih saj po par letih redno, bi rekel, bil kak shod in vese-lilo se ga je vse. Škoda, da Costa ni več na svetu, on sam bi bil sposoben proučiti shod federal-istov. Vendar tudi drugi odlični narodnjaki so se-daj o potrebi takega shoda prepričani in mi sta-vimo le javno vprašanje, jeli ne bi bila volja slovanskemu, sploh katoliškemu časnikarstvu tak shod proponirati?

Z Gorenjskega, 4. dec. Lovru Pintarju, slovanskemu domoljubu in pisatelju, se je ob le-tošnjih vseh Svetih postavil Pred Dvorom krasen nagrobni spomenik. Sedem čevljev visoka v on-dočno cerkev vridana plošča iz koroškega posebnostrednega kamena »kralstala« nosi napis: Lovro Pintar, bivši Brezniški župnik ter deželni in državni poslanec, rojen pod Seliškim zvonom 2. dan avgusta 1814. leta; umrl Pred Dvorom v 10. dan septembra 1875. leta. — Vrh spomenika je iz tirolskega marmelja, lomljenega v »Laas-u«, medaljon z nenavadno natančno posneto Pintarjevo doprsko podobo. Izdelal se je spomenik pri vrlo večjih podobarjih Vurnikih v Radoljci. Naris je iz roke g. Ivana Vurnika, očeta; pokojnikovo doprsko pa je izgotovil sin. Vsemu spomeniku stroški za postavljanje vred je čisto skromna cena 150 gld. Dne 1. decembra t. l. je bil podobar Vurnik s 150 gld. popolnoma izplačan.

Domače novice.

(Valvasor redivivus.) Slavno Valvasorjevo de-lo »Ehre des Herzogtums Krain«, ki se le redko kje še celo in nepoškodovano dobiva, se ima po-noviti in sicer tako, da bo po obliki, tisku, podo-bah in straneh čisto prvemu enako. Tega pod-vzetja se je lotila družba domoljubov, ki se ne bo vstrašila nobenih stroškov, da pride Valvasorjevo delo spodobno na svitlo.

Pijančeva žena krčmarju: »Mojemu možu je zdravnik strogo prepovedal vino! Nikarte mu ga več dajati!«

Krčmar: »Tega vam žal ne morem ustreči, pač pa se bom potrudil, da mu bom bolj pičlo ločil.«

Gospa Simpsonova, zaradi katere je nastala velika »stavna kriza na Angleškem.

Družinska Pratika

za leto 1937

se dobiva za ceno Din 5.— po vseh knjigarnah in trgovinah. Zahtevajte povsod Pratiko s podobo sv. Družine.

Posebej opozarjamo na nagradno uganko in knjižna darila

Zahvala

Vsem, ki so nas ob bridki izgubi naše ljubljene dobre mame, soproge, stare mame, tašče, tete in svakinje, gospe

Antonije Fröhlich

tolažili v težkih urah, vsem darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so pokojno spremili v tako častnem številu na poslednji poti k večnemu počitku, naša najiskrenejša zahvala.

Posebno zahvalo smo dolžni čč. duhovščini, gg. zdravnikom, čč. Marijinim sestram od čudodelne svetinje ter pevskega društva Krakovo-Trnovo.

Prosimo, da blagopokojno ohranite v najlepšem spominu.

Maša zadušnica se bo darovala dne 9. decembra 1936 ob sedmih v farni cerkvi v Trnovem.

Ljubljana, dne 7. decembra 1936.

Globoko žalujejoči ostali.

Vdani v voljo Vsegamogočnega sporočamo, da je Bog poklical danes k sebi našo nepozabno mater

Ano Razboršek

v 87. letu življenja, dobro pripravljeno za pot v večnost. Opravilo bo v sredo ob 7 v Tunjicah, nakar se truplo prepelje v Čemšenik, kjer bo pogreb v četrtek zjutraj. Priporočamo jo v molitev.

Tunjice - Čemšenik, dne 7. decembra 1936.

Jakob, France, sinova, Marija, Marička, Franca, Jožefa, Ana, hčere.

Tužnega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanec tužno vest, da nas je za vedno zapustila naša ljubljena soproga, mamica, sestra in teta, gospa

Kegu Marija

soproga hišnega posestnika in žel. upokojenca

Pogreb drage pokojnice bo v torek, dne 8. t. m. ob pol dveh popoldne iz mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 7. decembra 1936

Žalujejoči ostali: Kegus Ivan, soprog; Ivan, sin; Marija, Frančiška, Terezija, hčerke — ter ostalo sorodstvo.

Ne samo čaj . . .

„Naš čaj“

je najboljša domača zeliščna krepilna pijača.

NAS ČAJ dobite v špec. trgovinah.

KMETIJSKA DRUŽBA V LJUBLJANI.

Odda se moderen

HOTEL ILIRIJA

v Biogradu ob morju

s 140 sobami, tekoča voda, lift, elektrika. Interesenti naj se obrnejo na hotel Ilirija, Biograd ob morju.

Uprava »Slovenca« Maribor

Koroška cesta 1

Podružnica: Aleksandrova 6

Sprejemajo se oglasi in naročniki lista, izvršujejo vsi upravni posli in dajejo pojasnila ki spadajo v delokrog upravnosti lista.

Žarna zahvala.

Podpisana se zahvaljujem gosp. primariju dr. Dernovšku, dr. Cunderču in č. s. Pankraciji za izredno nego ob priliki težke operacije.

Ivanka Ambrož, Ptui.

Posebno priporočljivo!

Hofmanova „Razlaga sv. rožnega venca“

s priporočilom škofa Barage

Mehko vezana Din 10.—

v platno vezana Din 15.—

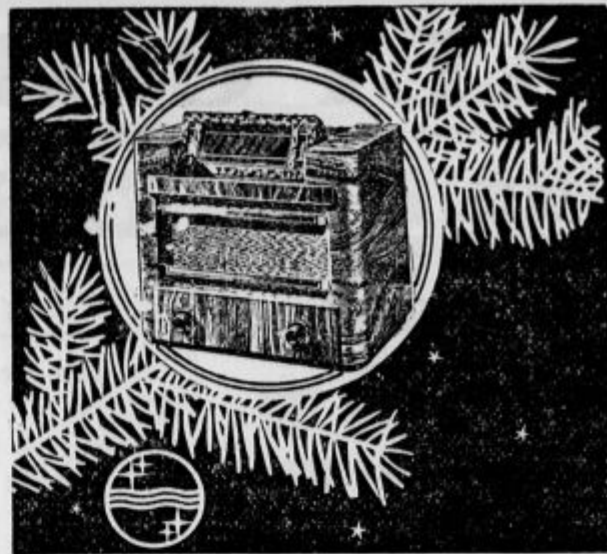
Sv. Terezija, Deteta Jezusa, čudodelka naših dni

Mehko vezana Din 15.—

v platno vezana Din 20.—

H. NIČMAN, Ljubljana

Kopitarjeva ulica 2

Za Božič

že za Din 90.— mesečno darilo za vso obitelj.

Sporočite nam Vaš naslov, da Vam brezobvezno pokažemo najnovejši

PHILIPS RADIO iz simfonijske serije

A. Suttner — Ljubljana

Aleksandrova cesta 6.

Glasbena Matica ljubljanska sporoča, da je umrl njen častni član, gospod

Emil Adamič

slovenski skladatelj

Pokojnikovo truplo je bilo prenešeno danes zjutraj iz njegovega doma v poslopje Glasbene Matice v Vegovi ulici, odkoder se prepelje ob treh na pokopališče pri Sv. Križu in položi v grob slovenskih skladateljev.

Najlepši spomin nanj so njegova dela.

Glasbena Matica

Gospa Helena Zany naznanja v svojem ter v imenu sorodnikov pretužno vest, da je njen srčno dobri soprog, gospod

Viktor Zany

industrijalec in hišni posestnik

v nedeljo, dne 6. decembra 1936 ob eni popoldne po kratkem in mučnem trpljenju, v 56. letu starosti, umrl.

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, dne 8. decembra 1936 ob treh popoldne iz hiše žalosti, Gregorčičeva ulica 2, na mestno pokopališče v Celju.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v sredo, dne 9. decembra 1936 ob pol sedmih v Marijini cerkvi.

Celje, dne 7. decembra 1936.

Žalujejoča soproga in ostali sorodniki.

ZLATO

Roman. — Spisal Blaise Cendrars.

12

Vsa pobočja nad pet milj daleč okrog so pokrita s šotiri, ki se svetijo v vročem soncu. Po vsej deželi mrgoli ljudi. Vsi pa izmivajo zlato; nekateri v skledicah, drugi pa v indijanskih pletenih tako zvanih zibelkah.

»Le Polynésie«, neki honolulski dnevnik, priobčuje pismo iz kateraga naj navedemo sledeče: »Iz San Franciscosa nas vodi pot skozi dolino Pueblo v San Jose — dvajset ur hoda. Se nikoli nisem videl tako čudežno lepe dežele. Nižave so vse pretekane s cveticami, travniki so premreženi z vodnimi jarki, po hribočkah pa se pasejo črede Res, nikoli nisem še videl krasnejše pokrajine.

Prišli smo mimo razpadlih poslopij misijonirskih Sante Clare z razdrtimi strehami. Reko San Joachim smo kar prebredli. Od tam pa na Fort Suter po neverjetno plodoviti krajini, ki bi lahko preživljala še tako številno prebivalstvo. Toda nikjer nismo srečali žive duše. Vse farme so bile videti zapuščene.

Američani Kalifornijci in Indijanci — vsi so bili na zlatih poljih. Od Forta Suterja dalje smo sledili za tokom Ameriške reke in kmalu dospeli do prvih hribov, ki se v obliki teras višajo v Sierro Nevado. Opoldne smo se ustavili. Kava in prigrizek je bila naša južina. Medtem, ko se je kuhala voda, je nekdo od nas potopil steklenico v potoček in jo do vrha napolnil s peskom; ko ga je izvil, je našel na dnu štiri zrnce zlata. Ob sončnem zahodu smo se ustavili pri žagi poveljnika Suterja, kjer so bili odkrili prvo zlato.

Pet in dvajset milj smo prebrzeli v pokrajini, ki se skrivala v sebi zlato, srebro, platino in železo, po cesti, po kateri bi se mestna kočija

lahko vozila na sprehod, v vilinsko krasni krajini z milijoni nenavadnih cvetic in tisoči potočkov. Tam sem našel kakih tisoč belih mož, ki so vsi iskali zlato.

Posameznik ga pridobi na dan blizo ene unče. Vsak iskalec zasluži na dan vsaj šestnajst dolarjev.

In čim globlje grebeš, tem večji je zaslužek. Do danes je bil najvišji dnevni zaslužek — seveda si moral imeti posebno srečo — dvesto dolarjev. Kepe zlata so najrazličnejše velikosti. Najdebelejša, ki so jo bili doslej našli, je tehtala šestnajst unč. Vse okolišne gore vsebujejo zlato in platino. Pet milj proč od žage so odkrili tudi najbogatejšo srebrno žilo. Vsi ti zakladi so neizčrpni...

Vesti o teh bajnih najdiščah so razpalile podjetniški duh Yankerjev. V New Yorku in Bostonu se je združilo deset tisoč izseljencev, ki so se pripravili za pot v Kalifornijo. Samo v New Yorku se je ustanovilo pet in šestdeset družb za izčrpavanje tega novega bogastva. Udeleženci so bili tudi sinovi najbogatejših družin in vplačana glavica je znašala več milijonov. V enem samem neznatem hotelčku na Broadwayu se je štirinajst dni trlo nad petsto mož, ki so bili vsi na poti na Far-West Oktobra je odplulo že ena in dvajset ladij iz velikega vzhodnega pristanišča proti obali Tihega oceana, na odhod pa se je pripravljalo še osem in štirideset drugih. Enajstega decembra je odplula iz Hudsona že stota ladija.

»Vsa Nova Anglija je pokonci, bodisi, da drvi v pristanišča, bodisi, da se pripravlja na pot preko celine. Vseh ladij in karavan še preštetih in moreš... je ta dan pisal »New-York-Herald« in kakšna je bila ta pot!

Tisti, ki so si izbrali pot po kopnem, so se morali pripraviti na mesece in mesece trajajoče pomanjkanje in težave. Drugi pa so pluli

okrog Kap Horna. Brž ko so imeli za seboj Njujork, so pluli naravnost proti jugu, prečkali Mehški zaliv, križali ravniki, pluli vzdolž južno ameriške obale do Kap Horna, kjer gospodarijo silni viharji. Tam so se okrenili na sever ob čilski obali, spet križali ravniki in brzeli naravnost na San Francisco. To potovanje je bilo dolgo sedemnajst tisoč morskih milj in je trajalo stotideset do stopetdeset dni.

Večji del iskavcev zlata pa je prepotoval Istem. Preko Kulje in Haiti se je razlilo pravcaro preseljevanje ljudstev, ki so v čredah in rojih pokrila Chiagres, nezdavno kotlino sredi močvirij in sopen.

Če je šlo vse po sreči, so si utirali pot med degeneriranimi indijanskimi plemeni in skoz vasi z gobavimi črnci. Kogar niso uničile močvare, moskiti ali pa rumena mrzlota, ta je v treh dneh dospel do Paname. Od tam pa so brzeli na San Francisco kot bi jih gnil vihar.

Promet je bil tako velik, da je neko veliko newyorško podjetje začelo graditi železnico. Tote zemlje in kamenja so zvrnili v močvirja, tisoče delavcev je žrtvovalo svoje življenje, železnica pa je bila slednjim vendarle zgrajena. Čeprav so se tračnice udirale pod težo vlakov, kljub temu so vlaki drvela dan za dnem in vožnja v San Francisco je bila skrajšana za nekaj tednov. Na kraju proge je zrastle čisto novo mesto, ki je prejelo ime po ravnatelju železniškega podjetja Aspinwallu. Ustanovile so se redne paroplovne zveze z Anglijo, Francijo, Italijo, Nemčijo, Španijo in Holandsko. In potem so drdrali majhni, puhajoči vlaki proti Panami napolnjeni z mrzličnimi Evropei v rdečih srcah, v čevljih iz sirovega usnja in žametnih hlačah, ki so šli iskati srečo.

San Francisco, Kalifornija. Suter! Troje imen se je razlegalo po vsem svetu; povsod, celo v najoddaljenejši gorski vasi so jih poznali. Bili so simbol energije, hrepenenja, žele za zlatom, iluzij in pustolovstva. In zlat, so se

dvignili od vseh strani sveta, posamezniki, gručice, sekste, druhal, in vsi so romali v obljubljeni deželo, da bi si nabrali zlata, biserov in draguljev. Vsi, vsi so se spešili v to zlato deželo. Na obrežju San Franciscosa so se venomer gnetli in prerivali južni Američani, Kamčadali, sibirski mužiki, sploh vsa azijska plemena, ki so se bila vkrcala v kitajskih pristaniščih. Četa za četo, Črnci, Rusi, rumena plemena so drug za drugim zasedali Fort Suter, ki so ga pred njimi že zapustili Nemci, Švedi, Italijani in Francozi, ko so bliže odpravili dalje na zlata polja. Tako so nenadoma zrastle iz tal kar cela mesta in se obljudila z naglico, ki ji ni bilo primere v zgodovini. V prejšnjem sedmih letih se je pomnožilo mestno prebivalstvo na stotisoče, prebivalstvo na deželi pa na milijone. V desetih letih je postal San Francisco eno izmed največjih vele mest sveta in je vasičco Yerbo Bueno kar pogoltnilo. Cene zemljišča so bile enake cenam v Londonu ali v New-Yorku. In kljub temu je Janez Avgust Suter gospodarsko propadel.

Vsi, ki so se vozili po Sacramentu navzgor, so imeli Suterjevo ime vedno na jeziku. Ali niko do se ni dal odvrniti, da se ne bi ustavil in naselil v najprimernejši pokrajini in vsako ped zemlje so temeljito izčrpali. Suterjeve plantaže in nasadi so bili zbirališče kopačev zlata. Baš te tisočere, bogate vodne strugice, ki je na sredi med njimi na najbolj primernem prostoru postavil svojo farmo, bajno plodovita polja, vse te ceste, mostovi in prekopi so zvalili izseljence, da so si tam postavili domačije. Kot gobe so rastle vasi in t. Fort pa se je sesedel v razvalino. Ime Nova Helvetia je utonilo v pozabljenju in se utaknilo novemu. In čeprav imena Sutersville, Suterscreek, Suters, Country ovekovečujejo njegovo ime vendar mu nikakor niso v čast, saj ne pomenijo nič drugega kot zatoni njegovih stvaritev in nesrečo njegovega življenja: propast!